

Результати самооцінювання

якості освітньої діяльності за напрямом «Система оцінювання здобувачів освіти» Видраницького ліцею Забродівської сільської ради Ковельського району у 2024-2025н.р.

1. Інструменти вивчення: спостереження за проведенням навчальних занять;опитування; вивчення документації.

1. Результати

Вимога 2.1. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброчесне оцінювання.

Критерій 2.1.1. Учні отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання

Відповідно до вимоги 2.1. «Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброчесне оцінювання.», учні отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень учнів. Інформація про критерії оцінювання навчальних досягнень учнів розміщена на офіційному веб сайті ліцею. На початку навчального року вчителі інформують учнів та їхніх батьків про загальні критерії оцінювання.

З допомогою таких методів збору інформації, як спостереження за проведенням навчальних занять, опитування, вивчення документації члени робочої групи проаналізували анкети-опитування учнів (70 респондентів), вчителів (20 респонденти), . За результатами анкетування учасників освітнього процесу встановлено, що в ліцеї забезпечується відкритість і прозорість інформації про систему оцінювання результатів навчання учнів.

Особливості оцінювання педагоги ліцею розглядали на засіданнях педагогічних рад: протокол №1 від 31.01.2023 «Про порядок оцінювання учнів у 3, 4 класах НУШ. Про порядок оцінювання здобувачів освіти 5--х класів НУШ»; протокол №3 від 25.12.2023 «Про оцінювання обов'язкових результатів навчання та виставлення їх індексів у 5-6 класах НУШ»; протокол №1 від 29.08.2024 «Про порядок оцінювання учнів 3-4 класів НУШ. Про порядок оцінювання здобувачів освіти 5-7 класів НУШ»;протокол №2 від 31.01.2024 «Про особливості оцінювання навчальних досягнень учнів та заповнення електронних класних журналів 5-7 класів відповідно до вимог та рекомендацій»; протокол №13 від 25.03.2025 року «Про хід оцінювання за групами результатів учнів 5-7 класів НУШ, проведення підсумкових робіт та заповнення електронних класних журналів»,на засіданнях шкільних методичних об'єднань.Педагоги ліцею, відповідно до законодавства, визначають такі форми оцінювання,: усна (індивідуальне, групове та фронтальне опитування); письмова (діагностичні, самостійні та контрольні роботи, тестування); цифрова (тестування в електронному форматі); графічна

(робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами); практична (дослідження, навчальні проєкти, роботи з біологічними об'єктами, виготовлення виробів тощо). Педагогічні працівники користуються Критеріями та вимогами до оцінювання результатів навчання учнів, розробленими МОН України. В інклюзивному 5 класі оцінювання результатів навчання учнів з особливими освітніми потребами (2 учні) здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуальної програми розвитку .

Критерій 2.1.2. Система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання

Компетентнісний підхід є провідним у розбудові освітнього процесу в Новій українській школі. Відповідно до цього підходу, освітній процес в ліцеї спрямовується на формування і розвиток ключових компетентностей, посилення ролі особистісного чинника в засвоєнні навчального матеріалу.

У навчальному закладі система оцінювання результатів навчання учнів спрямована на перевірку рівня оволодіння учнями ключовими компетентностями та наскрізними вміннями. Оновлені Державні стандарти загальної середньої освіти описують вимоги до компетентностей учнів, тому педагоги оцінюють не обсяг засвоєних знань, а те, як ці знання використовуються для вирішення різних завдань, тобто компетентності. У процесі впровадження компетентнісного підходу оцінювання результатів навчання педагоги ліцею вирішують такі основні завдання:

- розв'язання проблем і прийняття рішень;
 - розуміння, а не відтворення фрагментів інформації;
 - оцінювання наскрізних умінь (здатність працювати в команді, вміння слухати, розв'язувати конфлікти, вирішувати дискусійні питання і проблеми тощо);
 - вміння застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях.
- Вони знають, що таке компетентнісні завдання і вміють їх розробляти самостійно. Ці завдання застосовують для оцінювання результатів навчання учнів.

Процес впровадження вчителями компетентнісного підходу в систему оцінювання вивчається шляхом спостереження за проведенням навчальних занять, а також шляхом вивчення учнівських робіт і освітніх ресурсів, розроблених учителями.

Критерій 2.1.3. Учні вважають оцінювання результатів навчання справедливим і об'єктивним

Частина опитаних учнів (75%) зазначили, що здебільшого вчителі справедливо оцінюють та аргументують виставлення оцінок. Водночас в окремих випадках під час навчальних занять деякі учні (8,5%) не в повній

мірі орієнтувалися у запропонованих учителем критеріях оцінювання, що може означати нерозуміння ними того, як і за що їх оцінюють.

За результатами опитування та спостереження за навчальними заняттями члени робочої групи зробили висновок, що система оцінювання в ліцеї ґрунтується на компетентісному підході. Вчителі надають учням час на обдумування відповіді та супроводять відповідь учня уточнюючими запитаннями. Переважна більшість учителів забезпечує зворотний зв'язок щодо якості виконання завдань, використовують прийоми самооцінювання та взаємооцінювання учнів, спрямовують оцінювання навчальних досягнень на індивідуальний поступ учня, добирають домашні завдання, спрямовані на оволодіння ключовими компетентностями. Більшість учнів стверджують, що до початку оцінювання вчителі завжди пояснюють, за що учень може отримати ту чи іншу оцінку, а після оцінювання завжди її обґрунтовують.

Після проведення обробки результатів анкетування робоча група з'ясувала, що переважна більшість учнів та їхніх батьків зазначили, що поінформовані про критерії, правила і процедури оцінювання і вважають його справедливим і об'єктивним.

На думку респондентів (54,2%), вчителі інформують здобувачів освіти про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень на початку навчального року. 32,8% опитаних вважають, що педагоги пояснюють їм критерії оцінювання тільки у разі звернення до вчителя. Проте 8,5% опитаних здобувачів освіти не отримують інформацію про критерії оцінювання навіть у разі звернення до вчителя, а 2,8% респондентів не отримують.

За результатами анкетування 22,8% респондентів відповіли, що знають критерії оцінювання з усіх предметів. 64,2% - знають з окремих предметів, а 5,7% - не знають критеріїв оцінювання. 7,1% опитаних зазначили, що не знають критеріїв оцінювання, тому що вчителі їм не пояснюють. Щодо самооцінювання своїх результатів, то 48% здобувачів освіти здійснюють самооцінювання своєї роботи. Частина вчителів практикують проведення взаємооцінювання ообіт один одного(58,5). Контрольні роботи учнів (62,8 %) відповідають їх поточним оцінкам, дуже рідко відповідають - 31,4%, не відповідають - 5,7%. Учні вважають, що найбільш об'єктивною формою оцінювання їх результатів, на їх погляд, є виконання тестів(71,4%). Частина учнів(64,2%) вважають, що результати їхнього навчання залежать від них самих. 65% педагогів стверджують, що вони інформують учнів про критерії, за якими їх оцінюватимуть, 35% - перед контрольною роботою.

Педагоги ліцею використовують критерії оцінювання у відповідності до рекомендацій МОН України. Користуються системою оцінювання, спрямованою на реалізацію компетентісного підходу та застосовують різні прийоми формування оцінювання результатів навчання учнів.

Вимога 2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому(за потреби) підтримки в освітньому процесі

Критерій 2.2.1. У закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання учнів

Відповідно до вимоги 2.2. “Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому(за потреби) підтримки в освітньому процесі “ у ліцеї проводяться моніторинги результатів навчання здобувачів освіти за I та II семестри. Про що свідчать накази з основної діяльності, річний план роботи закладу. Основною метою такого моніторингу є виявлення об’єктивного та раціонального підходу до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, простеження системності в оцінюванні учнів, динаміки їхніх результатів навчання. За підсумками 2024/2025 навчального року із 247 учнів 1-11-х класів:

- 31 учень 1-2-х класів оцінені вербально;
- 42 учням 3-4 класів здійснено формувальне оцінювання;
- 174 учні 5-11-х класів атестовані з усіх предметів за 12-бальною шкалою оцінювання навчальних предметів;
- 230 учнів переведено до наступний рік навчання;
- 10 учнів 5-8,10 класів нагороджені Похвальними листами;
- 3 учнів 9-х класу отримали свідоцтво про здобуття базової середньої освіти з відзнакою (Аврамук Артем, Ковальчук Христина, Лукашук Валерія).
- 1 учень 11 класу отримав свідоцтво про здобуття повної середньої освіти з відзнакою (Наход Олександр).

Таким чином, система оцінювання навчальних досягнень сприймається здобувачами освіти та батьками як зрозуміла, чітка і справедлива. У закладі оприлюднено критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень. При виконанні обов’язкових видів роботи педагоги користуються розробленими критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів, затверджених МОН, а також враховують особливості вивчення теми, освітню програму, компетентнісний підхід до викладання предмету. Здобувачі освіти отримують інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання їхніх навчальних досягнень від педагогічних працівників перед вивченням кожної теми. Під час проведення занять більшість педпрацівників застосовують компетентнісний підхід до оцінювання.

У січні та травні щорічно проводиться моніторинг динаміки розвитку дітей з особливими освітніми потребами (в інклюзивному 5 класі). У ліцеї проводимо внутрішній моніторинг з метою виявлення об’єктивного та раціонального підходу до оцінювання результатів навчання учнів з боку вчителя, простеження системності в оцінюванні учнів, динаміки їхніх результатів навчання. Під час проведення навчальних занять заохочують учнів до роботи в парах та кооперативної (групової) роботи; вказують на напрями виправлення помилок та подальшої роботи учня.

Критерій 2.2.2. У закладі освіти впроваджується система формувального оцінювання

У ліцеї впроваджена система формувального оцінювання, яке оцінює процес навчання учнів, а не результат. Формувальне оцінювання є невід’ємною складовою освітнього процесу та ціннісним орієнтиром здійснення оцінювання навчальних досягнень учнів. Воно застосовується незалежно від шкали оцінювання, паралельно з будь-яким його видом. Метою формувального оцінювання є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості. У 1–4 класах застосовується виключно формувальне оцінювання. Це означає, що вчителі не виставляють учням жодних балів — оцінювання здійснюється виключно за вербальною шкалою: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату за допомогою вчителя», «потребує уваги та допомоги». Зворотний зв’язок від учителя надається учням та їхнім батькам у свідомстві досягнень, де надається характеристика особистісних досягнень учнів та їхніх навчальних результатів. Особливості формувального оцінювання:

- націлене на визначення індивідуальних досягнень кожного учня/ кожної учениці;
 - не передбачає порівняння навчальних досягнень різних учнів; широко використовує описове оцінювання;
 - застосовує зрозумілі критерії оцінювання, за якими оцінюють учнів, вони стають свідомими учасниками процесу оцінювання і навчання;
 - забезпечує зворотний зв’язок — отримання інформації про те, чого учні навчилися, а також про те, як учитель реалізував поставлені навчальні цілі;
 - визначає вектор навчання: виконавши завдання, учні дізнаються про те, якого рівня вони наразі досягли і в якому напрямі їм потрібно рухатися далі.
- Педагоги ліцею застосовують формувальне оцінювання: систематично відстежують та відображають розвиток, процеси навчання і результати навчання кожного учня, регулярно надають учням ефективний зворотний зв’язок щодо їхньої роботи. Для подальшого прогресу в навчанні учням пропонують види роботи, які відповідають очікуваному розвитку учнів у майбутньому. Педагоги спрямовують учнів до того, щоб вони визначали собі освітні цілі, формулювали очікування від власної роботи, у взаємозв’язку з цими цілями та очікуваннями здійснювали самооцінювання та взаємне оцінювання результатів навчання.

Вимога 2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування в учнів відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання.

Критерій 2.3.1. Заклад освіти сприяє формуванню в учнів відповідального ставлення до результатів навчання

З метою формування в учнів відповідальності за результати свого навчання, відповідальна особа за забезпечення якості освітньої діяльності в ліцеї, заступник директора з НВР Лукашук В.П. протягом 2024-2025 н.р. провела ряд заходів з педагогами ліцею щодо роботи з електронними класними журналами, щодо системи оцінювання здобувачів освіти 5-9 класів НУШ, щодо формувального оцінювання, щодо роботи з обдарованими учнями.

Значну увагу приділено компетентнісному та особистісно зорієнтованому навчанню. Протягом року соціальний педагог здійснювала психолого-педагогічний супровід особистісно-зорієнтованого, компетентнісного освітнього процесу щодо набуття учнями життєво важливих навичок, таких як здатність до осмисленого сприйняття життя; набуття необхідного соціального досвіду, навичок конструктивних взаємин, оволодіння засобами спілкування, здійснювала психолого-педагогічний супровід дітей та класних колективів, який мав на меті створення максимально комфортних умов для навчання та взаємодії «учень-учень», «учень-вчитель», «учень - батьки», попередження кризових життєвих ситуацій, допомога в їх подоланні. Деякі питання вирішено, але є класні колективи, де супровід соціального педагога має системний характер, тому буде продовжений у наступному навчальному році.

Учителі ліцею сприяють формуванню у здобувачів освіти відповідального ставлення до результатів навчання. Учні отримують необхідну допомогу в навчальній діяльності, однак не завжди мають можливість вибору рівня навчальних завдань і напрямів навчальної діяльності. Переважна більшість здобувачів освіти зазначає, що педагоги їх підтримують, вірять у них та їхні можливості, поважають та допомагають їм. У ході опитування 80% учнів вказали, що усвідомлюють важливість відповідального ставлення до навчання у подальшому житті. Результати спостережень за проведенням навчальних занять та анкетування учнів дають підстави стверджувати, що переважна більшість педагогічних працівників застосовує прийоми формувального оцінювання результатів навчання. Під час навчальних занять педагоги пропонували дітям різнорівневі завдання. Під час опитування вчителі зазначили, що надають допомогу учням, підтримують морально, створюють належні умови для здобуття освіти з урахуванням умов (введення воєнного стану в Україні через повномасштабне вторгнення російської федерації), індивідуальних потреб здобувачів освіти, переважна більшість опитаних учнів зазначили, що вчителі підтримують їх, вірять у їхні успіхи та поважають. За результатами анкетування педагогічних працівників виявлено, що вони надають підтримку здобувачам освіти в різних формах: індивідуальні консультації, співпраця з батьками, додаткові та індивідуальні заняття, застосування наочності та ІКТ, формування навичок аналізу, самоаналізу, вміння оцінювати власні здобутки тощо. Частина опитаних стверджують, що оцінка відстежує їхній індивідуальний прогрес, водночас окремі опитані не усвідомлюють мотивуючу роль оцінюван Освітній процес неможливий без відповідального ставлення учнів до навчання, оскільки одна з ключових компетентностей — «навчання впродовж життя» — ґрунтується

саме на відповідальності. Формування відповідального ставлення до навчання відіграє важливу роль у підготовці учнів до самостійного життя, тому що навчання — головна праця школяра. Учителі надають всебічну допомогу учням у вихованні їхньої відповідальності: чітко визначати мету навчання, орієнтувати учнів на прикладний характер навчання, ставити проблемні питання, формувати критичне мислення. Зростання відповідальності неможливе без надання певної свободи учням: якщо учень не приймає рішень, не ініціює діяльність, не опиняється перед необхідністю самостійно виконати роботу, без зовнішнього контролю, його відповідальність «спить». Сприяти її пробудженню можна через надання учням певної свободи, зокрема свободи вибору. На рівні закладу освіти сприятиме відповідальності організація таких видів діяльності:

- проведення у закладі освіти профорієнтаційної роботи;
- викладання спецкурсів і факультативів, які будуть сприяти розвитку навичок самостійної та кооперативної роботи учнів;
- запровадження циклів бесід;
- організація учнівського самоврядування;
- залучення учнів до волонтерської роботи. Важливим аспектом виховання відповідальності є учнівське самоврядування. Якщо учні мають можливість брати участь у вирішенні важливих питань, брати на себе відповідальність за ці рішення, обирати шляхи розв'язання проблем — це, безумовно, сприятиме становленню їхньої відповідальності.

Критерій 2.3.2. Заклад освіти забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання учнів

Учні мають можливість вибирати різні види діяльності. У своїй роботі вчителі використовують чіткі та зрозумілі критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Більшість вчителів закладу освіти застосовує самооцінювання і взаємооцінювання учнів. Спостереження за навчальними заняттями та опитування учнів свідчать про те, що в разі само оцінювання та взаємооцінювання учні відчувають більшу відповідальність за результати свого навчання. Сутність самооцінювання і взаємооцінювання полягає в наступному: діти можуть оцінити себе тільки тоді, коли у них є цілі, яких вони повинні досягти в процесі навчання, і зрозумілі критерії оцінювання. Учні, які можуть реально оцінити себе, отримують чітку картину власних досягнень і почуваються впевненіше. Крок за кроком учні мають навчатися оцінювати власну компетентність, реагувати у відповідь, сприймати оцінку інших та обговорювати її. Розуміючи прийоми само- та взаємооцінювання в початковій школі, учні можуть ефективніше навчатися і рухатися вперед. Самооцінювання та взаємооцінювання педагоги запроваджують, починаючи з першого класу. Педагоги вчать своїх учнів оцінювати свої результати. Спочатку застосовують один критерій, наприклад, «правильність», потім додають ще один, наприклад, «охайність» або «самостійність». Далі критерії ускладнюються, їх стає більше.

Пропозиції щодо оцінювання

За результатами роботи робочої комісії, яка провела спостереження, анкетування, опитування, визначено рівні оцінювання за вимогами:

- 2.1. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та добросовісне оцінювання - **достатній рівень**.
- 2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому(за потреби) підтримки в освітньому процесі – **достатній рівень**.
- 2.3. Спрямованість системи оцінювання на формування в учнів відповідальності за результати свого навчання, здатності до само оцінювання - **достатній рівень**.

Результат за напрямом 2 «Система оцінювання учнів» - **достатній рівень**.

Члени робочої групи визначили сильні і слабкі сторони в роботі закладу за напрямом «Система оцінювання учнів», розробили рекомендації та накреслили шляхи вдосконалення роботи закладу на наступний період.

Виходячи з вищезазначеного, робоча група із забезпечення вивчення та оцінювання якості освіти в ліцеї запропонувала:

Рекомендації за напрямом 2 «Система оцінювання учнів»:

1. Заступнику директора з НВР Лукашук В.П. внести до освітньої програми закладу освіти на 2025-2026 н.р. інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання для кожного рівня освіти.
2. Учителям ліцею:
 - 2.1. Систематично ознайомлювати здобувачів освіти із критеріями і нормами оцінювання навчальних досягнень, конкретизувати їх у залежності від виду виконуваних завдань чи навчальних предметів.
 - 2.2. Використовувати прийоми самооцінювання або взаємооцінювання учнів з метою формування у здобувачів освіти навичок аналізу власного прогресу через відзначення сильних і слабких сторін.
 - 2.3. Запровадити у практику роботи розроблення спільно з учнями критеріїв оцінювання для певного виду робіт.